

Nr 682

Av herr **Tobé m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 61, med förslag till lag angående tillägg till lagen den 30 juni 1943 (nr 431) om allmänna vägar, m. m.*

I proposition nr 61 beröres frågan om väckande av talan i vägrättsmål. Departementschefen finner dock inte skäl att förordna ändring i den ordning som nu stadgas i AVL. Sagda ordning innebär att det regelmässigt ankommer på den som fordrar ersättning, att göra ansökan om stämning då godvillig uppgörelse inte kan träffas. Enligt vår mening är en ändring i detta stadgande synnerligen välbefogad.

Det kan inte anses riktigt att t. ex. en markägare, på vars föranstaltande vägen inte kommer till och som kanske inte ens har någon nytta av vägföretaget, skall instämna tvisten om inte uppgörelse kan träffas på frivillig väg. Rimligen bör en omvänd ordning gälla. När det allmänna genom vägföretag tar mark i anspråk eller vållar annat intrång för den enskilde, bör även det allmänna vara förpliktadt att ta initiativ till domstolsprövning om parterna inte kan komma överens på annat sätt. För en sådan ordning talar främst omständigheten att det är väghållaren som gör intrånget och därigenom orsakar tvisten. För den enskilde, som alltså inte kan betraktas som tvistemålets egentlige upphovsman, är dessutom ingivande av stämning en procedur som för honom ter sig betydligt besvärligare än för väghållaren. Bl. a. kan stämningförfarandet medföra betydande kostnader som den enskilde själv måste stå för. Även om vägförvaltningarna tillhandahåller kartor, arealuppgifter, jordregisterutdrag o. d. kvarstår kostnaderna för teknisk beskrivning och grundläggande värdering. Dessa kostnader måste — oavsett målets utgång — bestridas av den enskilde. Det allmänna har i sin egenskap av väghållare helt andra möjligheter, bl. a. genom tillgång till teknisk och juridisk sakkunskap, och lättare att få tillgång till för stämningförfarandet erforderligt grundmaterial m. m. Enligt vår mening bör det allmänna, d. v. s. väghållaren, ta initiativ till domstolsprövning i tvistemål rörande vägsrättsfrågor.

Det må nämnas att grunderna för bestämmande av ersättning för vägmark och annat intrång mycket nära överensstämmer med motsvarande frågor vid skadereglering enligt vattenlagen och ersättning enligt expropriationslagen. Enligt dessa lagar åligger det sökanden att svara för erforderliga utredningar och föranstalta om domstolsprövning av frågorna.

Mot den ändring, som här förordats, har anförts att den skulle leda till tvistemål i okynne. En sådan uppfattning får anses innebära en överdriven

farhåga. För de allra flesta enskilda torde risken för stämning och domstolsförfarande te sig tillräckligt återhållande. Då vägmarkssakkunnigas snart väntade normer för beräkning av ersättningar läggs fram, torde man kunna förvänta att det verkligen föreligger särskild anledning då en markägare vill föra en ersättningsfråga vidare till rättslig prövning.

Aberopande det ovan anförda hemställer vi,

att riksdagen vid sin behandling av proposition nr 61 måtte besluta om sådan ändring av AVL, att det skall åligga väghållaren att ta initiativ till domstolsprövning i fall då uppgörelse ej kunnat träffas i godo, samt

att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till här-
för erforderlig författningsändring.

Stockholm den 21 mars 1961

Erik Tobé

Sven Ekström
i Iggesund

Lennart Stiernstedt
